

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročna letna 60 Din. se inosestvesto 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davak posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Za intenzivno udejstvovanje učiteljstva v javnem življenju

Učiteljevo delo ni bilo nikoli vezano edino na šolo, marveč moremo zasledovati udejstvovanje učiteljstva v vseh panogah javnega življenja že prav v početku razvoja učiteljskega stanu. Ni sicer namen tega članka, baviti se z zgodovinskimi fakti o učiteljskem javnem udejstvovanju, pač pa je potrebno poseči vsaj za par desetletij v preteklost.

Z naraščajočim kulturnim in političnim razvojem naroda je naraščal tudi vpliv učiteljskega stanu, kajti dejstvo je, da ima ravno učiteljstvo velike zasluge na kulturnem razvoju, ne le našega, marveč vsakega naroda. Čim večje postajajo kulturne potrebe naroda, tem večja postaja tudi potreba, da pokaže učitelj one zmožnosti, ki so mu potrebne, da dovede narod do zmožnosti, zadostiti vsem nastajajočim kulturnim potrebam.

Res svetle primere idealnega in požrtvovalnega dela med narodom najdemo v preteklosti v učiteljskih vrstah. Toda vedno pokažemo lahko edinole na poedince — nikoli na skupino ali celoto. Vse ono, kar so ustvarjali med narodom učitelji poedinci, je z njihovim odhodom ali smrtjo tudi izumrlo. Dandanes pa se stavlja na učiteljstvo od dne do dne večje zahteve. Tem zahtevam ne morejo ustreči več poedinci, marveč prehaja dolžnost na celokupen stan. Dolžnost nas vseh je, da ne stojimo ob strani, da ne sodelujemo le kot neznatni pomagači, marveč moramo z enotnim in vsestranskim nastopom pri javnem udejstvovanju dokazati, da smo zmožni dela. Za to pa tudi zahtevamo, da bo učiteljstvo svojemu ustvarjajočemu delu primerno zastopano v vseh odborih in korporacijah. Uzueto je bilo doslej, da se je smatralo učitelja le kot delavca, ponekod in včasih se mu je tudi priznalo, da je marljiv delavec — a odslej naj bo drugače. Učiteljstvo hoče soodločati v vseh ustanovah, v katerih se odloča o usodi šolstva, učiteljstva in narodne prosvete sploh. Ne moremo se zadovoljiti le s tem, da smejo učitelji kandidirati v občinske odbore, sicer se tu le na sedmem mestu, pač pa naj se glasi naša zahteva: V bodoče hočemo imeti svoje zastopnike tudi v banovinskem svetu in v parlamentu.

Kako pridemo do take zahteve? Praksa je pokazala, da morejo pravilno zastopati interese osnovnega šolstva in učiteljstva, kakor tudi dela za narodno izobraževanje edinole učitelji. Poglejmo le krajevne šolske odbore, pa bomo imeli najlepši dokaz za to trditve. In nadalje, ali bi mogle ostati skoro povsem nezdavljene, vsemu učiteljstvu dobro znane trditve g. Steblovnika na seji banovinskega sveta, ako bi ta ustanova šela le enega učitelja med svoje člane? — Nešteto takih primerov bi lahko navedli, in vsi ti govorijo za to, da je potrebno, da ima učiteljski stan v vseh takih institucijah svoje zastopnike.

Učiteljstvo je z vsem svojim dosedanjim delom že v marsičem pokazalo, ne le da ima pravico do takih zahtev, marveč je v interesu vsega javnega življenja, da ima učiteljstvo povsod svoje zastopnike.

Da bo ta naša zahteva še bolj utemeljena, je treba poudariti, da se mora prav vse učiteljstvo udejstvovati v javnem življenju. Nočemo več poedincev, idealnih delavcev, marveč ves stan naj složno nastopa, da bo delo pravično razdeljeno. Ako hočemo šteti šolo in stan, ako hočemo uveljavljati svoje zahteve in s tem dovesti svoj stan do onega vpliva, ki mu pripada, tedaj ne smemo prepuščati vsega dela le poedincem, marveč moramo pomagati vsi.

Se z enega vidika je nujno potrebna razdelitev dela. Učiteljevo delo je in mora biti posvečeno v prvi vrsti šoli. In šolsko delo ne sme biti pod nobenim pogojem prikrajsano na račun javnega udejstvovanja učiteljstva. Seveda se ne bo to nikoli zgodilo, ako bomo vse delo med seboj pravilno razdelili. S tega vidika moramo vedno presojati učiteljevo izvenšolsko delo, in če bomo res solidarno in tovariško postopali, ne bo niti posameznik niti organizacija prisiljena tožiti radi preobremenitve učiteljstva z izvenšolskim delom na škodo šole.

V zadnjih letih je opažati, da si je učiteljstvo že marsikje utrolo pot v razne odbore. Poudariti je potrebno, da se je to dogajalo tudi v pretekli dobi, toda vedeti moramo, da so bili le poedinci, ki so znali utrditi svoj položaj med narodom tako zelo, da so postali nepogrešljivi tudi v raznih odborih. Toda naše stremenje gre še dalje. V vseh važnih odborih mora biti zastopano učiteljstvo, ker ono sodeluje v vseh panogah javnega življenja. Učiteljstvo je na deželi najvažnejši faktor pri delu za kulturno prosvetno in gospodarski napredek in zato mora imeti tudi svoje zastopnike tam, kjer se odloča o vsem tem delu, ker ravno delo, ki ga učiteljstvo vrši in ga bo tudi v bodoče vršilo, mu daje pravico do zastopstva v vseh korporacijah.

Ako smo uvideli potrebo, da je učiteljstvo povsod zastopano, tedaj bomo tudi ra-

zumeli, da učitelji (ice), ki pridejo v posamezne odbore ali korporacije, ne predstavljajo tamkaj svoje lastne osebe, marveč predstavljajo zastopnike interesov šole in učiteljskega stanu. Ako smo si porazdelili delo, ako smo s svojim delom pripomogli, da pride ta ali oni naš tovariš ali tovarišica na kako odločujoče mesto v javnem življenju, tedaj z vso upravičenostjo lahko od njega zahtevamo, da v tem svojstvu ne pozablja na svojo stanovsko zavest in stanovsko solidarnost, ki mu nalagata vedno in ob vsaki priliki brniti interese prosvete, šole in učiteljskega stanu.

Kakšno naj bo naše delo, ki naj nam daje v bodoče še večje pravice na uresničenje naših zahtev. Že v začetku je poudarjeno, da je učitelj v pretekli dobi delal povsod le kot posameznik. Ono delo, ki mu je bilo najbolj pri srcu, tega se je lotil. Seveda ni treba še posebej poudariti, da se ni pri tem dovolj oziral na narodove potrebe. Vse učiteljevo delo je bilo posvečeno stvari in če je bilo ljudstvo za to delo dovzetno, je dosegel uspeh. Dogodilo pa se je mnogokrat, da je bilo vse prizadevanje in trud zaman, uspehov ni bilo. Ako bi primerjali vse uspehe s trudom, ki ga je moralo učiteljstvo vložiti v to delo, tedaj moramo odkrito priznati, da v ogromni večini primerov ni uspeh odtehtal truda. Toda učitelj je bil od nekdanj idealist in se ni nikoli strašil truda. Toda bili so le poedinci, a danes zahteva interes šole in stanu, da se udejstvuje učiteljstvo kot celota, da bo moglo tudi kot celota postaviti svoje zahteve.

In delo? Ustreza naj potrebam naroda. Vsakdo, predvsem pa učitelj, ki se hoče med

narodom uspešno udejstvovati, mora predvsem spoznati potrebe naroda in svoje delo naj usmeri vedno tako, da bo odgovarjalo tem potrebam. Današnja doba, doba svetovne krize, depresije in stagnacije v trgovini nam jasno pove, da imajo danes bolj nego kdajkoli potrebe naroda predvsem gospodarski in socialni značaj. Učiteljstvo se bo z vso vno posvetilo v bodoče delu na gospodarskem in socialnem polju, in v dosegu uspeha pri tem delu hoče žrtvovati vse svoje sposobnosti. Nič več posamezniki — naš stan nastopa že kot celota in bo ta nastop čedalje vidnejši in bo puščal za seboj izrazite znake sistematičnega in programatičnega delovanja in udejstvovanja. Delo se naj naslana na izkušnje onih učiteljev poedincev, ki so že prej spoznavali in tudi spoznali ljudske potrebe in usmerili svoje delo tako, da je vedno odgovarjalo potrebam naroda.

Sami si moramo ustvariti program svojemu delu, ker le mi sami smo v to poklicani. Učiteljstvo najbolje pozna svoje dosežanje delo in svoje uspehe, pozna, odnosno najlažje spozna tudi ljudske potrebe. Podeželska občina — nje gospodarske, socialne in kulturne potrebe naj tvorijo osnovo vsemu našemu delu. Ako bomo dali našemu podeželju trdne gospodarske temelje, bomo mogli postaviti na te temelje močno nacionalno zajednico na vasi, ki bo najboljša garancija za zdrav razvoj naše nacionalne države.

Da bomo mogli izvajati ta svoj načrt, je nujno potrebno, da sodeluje po svojih močeh prav vse učiteljstvo, ki pa mora povsod nastopati kot celota, ki zastopa skupne šolske in stanovske interese. Le na ta način si bomo priborili vse pravice, ki nam za naše delo pripadajo.

Učiteljski stan je poklican, da sodeluje, ne le v šoli, marveč v vsem javnem življenju v korist naroda in države in zato hočemo delati in tudi soodločati.

„Na jugovzhodu zdrav in nacionalno krepak rod“

Opazovanja s službenega poseta prosvet. ministra g. dr. Stankovića po vardarski banovini — Vardarsko učiteljstvo na svojem mestu

Kakor nam je že znano iz poročil v dnevnih listih, je porabil prve oktobrske dneve naš prosvetni minister g. dr. Radenko Stanković za službeno potovanje v vardarsko banovino. Namen njegovega inspekcijskega potovanja je bil ta, da spozna prosvetne prilike in najjužnejšem predelu naše države. Potoval je v spremstvu načelnika g. Mirka Balubdžića. Na svoji inspekcijski turneji je posetil

Jugoslavije. Vem, vse to je uspeh intenzivnega šolskega dela.

Globoko sem bil ganjen, ko sem opazoval, kako se ves ta navdušeni narod tudi sam materialno žrtvuje za napredek našega šolstva. V mnogih srezih sem se uveril, da so zgradili z velikimi denarnimi žrtvami nove šolske stavbe, ker vedo, da so neprimerne šole največji zadržek šolskega napredka, stara nehygienična poslopja pa največja ovira zdravemu razvoju naše bodoče generacije.

V novem, državnem duhu vzgojena mladina bo ponesla v življenje močno zavest narodnega edinstva, ter bo naš najjačji branik na jugovzhodnem delu naše države. Mladina vzgojena v veličini edinstvenega duha, bo tudi pomedla sama z regionalnim partikularizmom iz prešlih dob, ki je mnogokrat oviral zdrav napredek našega poštenega naroda.

G. minister se je dotaknil v svojem referatu tudi učiteljskega kadra. Ta se vse in vse bolj izpopolnjuje. Učiteljstvo se tudi zaveda važnosti javnega izvenšolskega udejstvovanja. Stopa na čelo najrazličnejših kulturnih, socialnih in ekonomskih organizacij, ter zbira in vzgaja v teh organizacijah najširše sloje našega naroda. Te prilike pa si ni ogledal samo v sreskih mestih, saj je obšel tudi mnoge najbolj odročne južne srbijanske vasi, ki so bile za njega še posebno privlačne in interesantne. Ugotovil je, da se je življenje srednjega kmetijskega stanu že popolnoma stabiliziralo, ki sicer občuti splošno gospodarsko krizo, a je tudi v odločni težnji, da se proti njej bori in jo obvlada. Na g. ministra pa so napravili zlasti globok utis preprosti seljaki, ki so nacionalno odločni in vdani z dušo in telom državnemu edinstvu in Nj. Vel. kralju. Tudi ti se bore v mislih na lepše dni naše države z vsemi neugodnostmi težavnega gospodarskega položaja.

Naš vrhovni prosvetni šef je ponovno izrazil zadovoljstvo nad veselimi ugotovitvami, ki jih je opazil na svojem prvem službenem obisku v vardarski banovini. Zaradi važnih državnih poslov se vrača g. minister v Beograd, povedal pa je še pred razstankom z novinarji, da bo prvo priložnost, ki se mu bo nudila, uporabil za službeni obisk Kosovega, Metohije ter ostalega dela staroslavne Južne Srbije.

Vsak nacionalist se raduje nad pohvalnimi izjavami ministra g. Stankovića, v prijetni zavesti, da jugoslovensko učiteljstvo kuje tudi na jugovzhodu naše države nov, zdrav in z jugoslovensko državno mislijo prežet rod.

Še prav posebno pa smo radostni nad njegovimi izjavami stanovski tovariši naših vardarskih kulturnih in nacionalnih pionirjev.

Jože Župančič.

Prosuetni minister g. dr. Radenko Stanković.

mnoge prosvetne ustanove, ter se je povsod zanimal za napredek in kretanje državne prosvetne politike, ter za vse ono, kar bi bilo še potrebno storiti, da naša prosvetna akcija in naša narodna šola še bolj napreduje, ter da ustreza potrebam sodobnega kulturnega in narodnega življenja. Po prvih petih dnevih potovanja se je ustavljal g. minister v Skoplju, kjer je sprejel tamkajšnje novinarje in jim je prijazno odgovarjal na stavljena vprašanja. Iz razgovora s skopljskimi poročevalci posnemamo mnoge zanimivosti, ki jih je opazil naš vrhovni prosvetni šef. Izjavil je med drugim naslednje:

— Prepotoval sem domala vso vardarsko banovino, ali kakor jo narod še vedno imenuje Južno Srbijo, — je rekel g. Stanković, — da se prepričam, kakšne so tu prosvetne prilike, zlasti še, kakšne so šolske zgradbe. Z zadovoljstvom pa ugotavljam, da učiteljstvo, skoro brez razlike, vrši svojo veliko nalogo nad vse pošteno in vestno. Podčrtavam zlasti, da sem zelo zadovoljen z našo moško dečo. Učenci in dijaki kažejo visoko umsko in kulturno tradicijo. Ko sem izpraševal po mnogih šolah tudi sam, so ti vardarski fantje odgovarjali na moja vprašanja hitro in točno. Seveda sem se zanimal za usmerjenost pouka v nacionalnem pogledu. Opazil sem, da učitelji vrše tudi tu svojo visoko državljansko nalogo. Učenci govore z globokim spoštovanjem o slavni stari narodni prošlosti, a prav tako gledajo tudi s ponosom na našo narodno in državno celoto, ter na veličino in bodočnost naše mlade

Težkoče našega šolstva

Iz predavanja nadzornika v p. g. dr. L. Polanca v društvu »Šola in dom«.

Namen naših šol nikakor ne more biti, kakor to celo nekateri strokovnjaki, k sreči le posamezniki, trdijo, klasifikacija, redovanja, spričevala, ampak znanje in vzgoja nraavnih, značajnih osebnosti. Poskusilo se je pred dvema letoma z ukinitvijo raznih srednjih šol. Učinek je bil ta, da so neukinjene bile tem bolj polne, pouk tam pa je bil sedaj še bolj otežkočen zaradi prevlekega števila učencev in premalega števila učiteljev. Rešilna misel, da se naj omogoči naši srednješolski mladini prehod v strokovne šole, ni zalegla, ker so te že napolnjene; uvedba šolnine tudi ne, ker žrtvujejo naši starši zadnje pare za šolnino, da le omogočijo otroku korak v življenje. Tudi sprejemni izpiti ne kažejo pravega sadu, ker je kljub tem izpitom še vedno dosti velik odstotek slabih učencev in marsikaterega pridnega otroka odklanjajo, ker je nemogoče pri tako kratkem izpitu in še pred tujim izpraševalcem dobiti resnično sliko otrokovega znanja in duševnosti. Bolje bi bilo, da bi prinesli otroci na srednjo šolo popis svojega duševnega razvitka v ljudski šoli. Edino to dobro lastnost imajo izpiti pred počitnicami, da ravnatelj srednjih šol že ob koncu leta zamorejo poročati o številu novo vpisanih učencev, zaradi tega so letos prišle tudi pridelitve učiteljev pred 1. septembrom, torej pravočasno, za kar gre ministrstvu prosvete zahvala, ker ne bodo premestitve učiteljev med letom motile rednega pouka.

Rak-rana našega šolstva pa je medsebojno nezaupanje učiteljstva raznih šol. Drug zavrača krivdo na drugega, ljudska šola na srednjo šolo, srednja šola na ljudsko, univerza na srednjo, praktiki, direktorji in občinstvo pa zopet kritizirajo vseučilišča! Namesto da bi vsak svoj del odgovornosti prevzel na sebe. In vsi bi naj delali složno z istim smotrom: za našo enotno vzgojo.

Tudi želja po strožjem merilu pri oceni ne more nuditi pravičnega in dobrega izhoda iz današnjih razmer. Že v starih časih so imeli strogo merilo, da se je do zrelostnega izpita do 90% učencev prereševalo, ali nikakor se ne more trditi, da je tisti mali del, ki je prišel do 8. razreda, bil res izbran. In koliko mogoče še boljših, izvrstnih ljudi je bilo med onimi 90%, ki niso prišli do osme? Puhlega zrna se drže pleve, tako da ostane na rešetku.

Zato je treba vedno zopet naglašati, da klasifikacija učencev ni ona centralna točka, ono glavno centralno kolo in gibalno, ki žene vso šolsko mašino, ampak vzgoja mora biti osrednje kolo in gibalno v naši srednji šoli. Tudi profesorji in vsi učitelji pa morajo in smejo zahtevati pomoči in sodelovanja in razumevanja pri starših, kajti v šoli je otrok le 5 ur na dan, 19 ur pa ni v šoli, ampak doma, pa tudi na ulici, v družbi, v sosesčini, na igrišču, v telovadnici pri sportu, v gledališču, v kinu, ali v kavarni, krčmi ali na plesu...

Glede snovi je izrekel neki strokovnjak usodno misel, da sme dobiti »dobro« le oni učenec, ki nedvomno obvlada vse dele predpisane snovi. Usodna je ta misel, ker je v resnici nemogoče, da bi učenec vso snov tako obvladal; ker imajo samo realni predmeti že okoli 12.000 strokovnih izrazov in še 3000 soznačnic, če pa še prištejemo zemljepisna, zgodovinska imena ter letnice v zgodovini, tuje besede v 4 do 5 jezikih, verstvo, logiko in psihologijo, pridemo pač na 30.000 izrazov, v katerih pa je treba znati pomen in uporabo in medsebojno miselno vez... Bolje bi bilo, da je manj snovi, toda ta se naj uči temeljito, stvarno, nazorno, domače, brez nepotrebnih tujk.

Današnja agonija meščanskih šol ima te le vzroke: 1. Možnost, da vstopi vsak ljudskošolski učenec iz četrtega razreda z dobrim uspehom. 2. Srednješolski zakon, kojeva jekleni okvir otrokom iz meščanske šole onemogoča prehod v srednje šole. 3. Naredba, da se absolventi meščanskih šol sploh ne sprejmejo več v učiteljšče.

Tako se brez vzroka in po krivici povsod odpravljajo absolventi meščanskih šol (tudi najboljši), nimajo nobenega koraka v svet ter se na ta način izgubi marsikateri odlični talent bodisi v matematiki, risarstvu, glasbi ali drugih predmetih. Naši šolski predpisi pa bi morali biti taki, da se vsakemu izrazitemu nadarjenecu omogoči delo na polju njegovega talenta. Agonija meščanskih šol je povzročila tudi agonijo učiteljšča v Sloveniji in na Hrvaškem, kajti ravno učenci meščanskih šol so bili najboljše učenci naših učiteljšča. Oni so tudi naši najboljši učitelji. Kajti vzrasli so doma, na podeželski meščanski šoli, ostali v stiku z domačim krajem in prebivalstvom ter so polni ljubezni do domače grude in polni idealov prišli na mestno učiteljšče, ki jim v par letih tega notranjega bogastva ni moglo iztrgati, kajti vrnili so se po študiju domov. Našim šolam in našemu ljudstvu so taki učitelji potrebni.

Nadaljnja težava naših otrok je preobremenjenost učencev na učiteljskih in strokovnih šolah, o katerih starši po pravici tožijo. Pokuk znaša tu 37 do 42 ur tedensko. Poleg tega pa še študij in naloge doma nekaj ur na dan, vse to skupaj da mnogo več ur na dan kakor to dovoli naša socialna zakonodaja za odraslega delavca. Gospodje, ki delajo take učne načrte, bi dobro storili, če bi sami na šolski klopi poskusili nekaj tednov tak učni načrt, potem bi ga gotovo ne uvedli.

Posledice takih zahtev so pri nekaterih periodični študij posameznih predmetov (»špricanje«); pri drugih, ki so natančnejši, pa duševno in telesno izčrpanje in bolezen že pred zrelostnim izpitom ali pa kmalu potem, kar povzroča družini, posamezniku in državi nepopravljivo škodo.

Bodočnost našega učiteljskega naraščaja je pokazal predavatelj nazorno v slikah. Pred vojno je bilo število učiteljskega naraščaja

leto za letom precej enakomerno, starejši letniki pa so enakomerno odpadali, tako da je bilo najmlajših največ, najstarejših pa najmanj. Danes, po petnajstih letih, se je slika spremenila, da imamo mladih učiteljev najmanj, največ jih je že s približno 15 in več službenimi leti. Če gre to tako naprej kakor zadnji dve leti, bomo imeli po prihodnjih 15 letih večino učiteljev s 25 in več službenimi leti, mladih pa nobenih, in to vse zaradi tega, ker nastavljamo premalo mladih učnih moči in ker jih tudi ne bomo mogli nastaviti, če so meščanske šole prazne, učiteljska črna.

Prosvetni načrti se ne smejo in ne morejo delati iz leta v leto, v okviru finančnega zakona, ampak delati za desetletja naprej. S to ugotovitvijo se predavatelj obrača posebno na naše gospode poslance in senatorje ter prosi, da jo upoštevajo, da obvarujejo našo prosveto pred nadaljnjo škodo.

Pedološki kongres v Brnu

Českoslovaški znanstveniki, ki se bavijo s proučevanjem otroka, so sklenili na zadnjem pedološkem kongresu v Bratislavi, naj se vrši letošnji v večjem obsegu v Brnu. Na čelo pripravljalnega odbora je stopil profesor brnske univerze dr. Mihajlo Rostohar, naš ožji rojak; doma s Krškega polja. Že lansko leto je pričel kongresni odbor pripravljati ves podrobni program in si je sestavil bogato listo predavateljev z vsega slovanskega sveta. Zato se letošnji pedološki kongres, ki se bo vršil koncem tega meseca, po pravici imenuje v s l o v a n s k i. Sodelujejo najodličnejši znanstveniki s českoslovaških univerz, prijavljeni so predavatelji iz Poljske in celo Rusije. Izmed Jugoslovancev pa bodo sodelovali: dr. Ozvald iz Ljubljane; Individualna risarska nadarjenost otroka v predšolski dobi; prof. dr. H. Mandić iz Zagreba; Oblika otroške glave in njene spremembe v šolski dobi; Vlada Petrović iz Beograda; Razvoj čitalnega pouka v Jugoslaviji; direktor Miodrag Matić iz Jagodine; Razvoj šolstva za anomalno deca v Jugoslaviji; inspektor Veljko Ramadanović iz Beograda; Gluha deca v Ameriki in v Evropi; ministerjalni inspektor Skala Anton iz Beograda; Vpliv učiteljeve osebnosti na učenca v pubertetni dobi; prof. dr. Branislav Krstić iz Beograda; Duševni razvoj podeželskega otroka po dovršenju šole.

Za kongres, ki se bo pričel 28. t. m. in bo 3 dni, vlada tudi med našim učiteljstvom precejšnje zanimanje. Na sporočilo pisca teh vrst, ki je v osebnih stikih s kongresnim predsednikom dr. Rostoharjem, mu je slednji javil pred dnevi, da je za udeležence iz Jugoslavije rezerviranih še več ugodnosti kakor za prijavitelje iz ostalih držav, 50 našim učiteljem bo odbor pripravil v Brnu za časa kongresa brezplačno hrano in stanovanje. — Vožnja stane za prago Ljubljana - Maribor - Gradec - Dunaj - Brno in nazaj v 3. razr. brzovlaka brez popusta ca. 1000 Din. Za udeležence pa je dovoljena v Jugoslaviji 50% povlastica, v ČSR pa 35%. Iste ugodnosti seveda veljajo tudi za osebne vlake, kar bi vožnjo izdatno pocenilo. Sicer pa daje vsem udeležencem podrobnejše informacije »Putnik«. Legitimacije za znižano vožnjo in vse ostale informacije pa daje tudi »Pripravljalni odbor za vseslovaški pedološki kongres« — Brno — ČSR, Sirotče ulica 7.

Z ozirom na velik pomen letošnjega kongresa, ki bo, kakor zatrjujejo prireditelji, mejnik v proučevanju slovanskega otroka, bi bilo umestno, da se ga udeležijo tudi čim več slovenskega učiteljstva. Zdaj je pač najlepša prilika, da usmerimo študij pedagogije v slovansko smer. Izredne ugodnosti bodo mnogemu dobrodošle, da pohiti koncem tega meseca v Brno, v bratsko českoslovaško zemljo, ki ga bo uverila o velikem napredku naših severnih bratov. —nč—

Učitelji abiturienti, tovariši in tovarišice, bodite nam pozdravljeni!

Naša najmlajša učiteljska generacija si je organizirala prvi tečaj, na katerega ste prišli kot predstavniki najmlajšega učiteljskega rodu, ki se bori za svoj obstanek, ki pa navzlic vsem težkočam ne pozablja, kaj je dolžna svojemu stanu, svojemu narodu in državi ter sama sebi.

Sešli smo se iz potrebe, da si povemo vse, kar se nas tiče, da si s tem olajšamo naša srca in da dvignemo svojo samozavest.

Zavedati se moramo, da je naša rešitev v neprestanem delu. Le z delom se bomo obdržali na tisti višini, ki nam kot učiteljem po vsej pravici pristoja.

Z veliko udeležbo ste pokazali vsem, ki nam očitajo zgolj kruhoborstvo, da bomo stebri, na katerih naj slone temelji naše države, saj so bili od nekdaj učitelji tisti, ki so kovali usodo svojemu narodu.

Želimo, da nam bodo dnevi, ki jih bomo preživeli skupaj in v skupnem delu, ostali v svetlem spominu, ko smo ramo ob ramo iskali sredstev iz našega položaja ter gradili načrte za našo bodočnost.

Andrej Debenak:

Vtisi iz učiteljske studijske ekskurzije po Čehoslovaški

(Nadaljevanje.)

V razgledovanju mesta Brna nam je bila privlačna točka znani grad Špilberg na 283 m visokem hribočku. Razkričan je grad zaradi svojih srednjeveških kasemat, katere so služile oblastem v srednjem veku, predvsem za politične in druge prestopke.

Se za Marije Terezije so jih mučili in mrcvarili na najstrašnejše načine. Jožef H., ki se je dal sam uro časa privezati v celico, kjer so pustili vodo kapljati na glavo, je nekatero načine trpinčenja prepovedal. Upotrebljavali pa so kasemate do leta 1855. Štiri leta pozneje so nekatere prostore preuredili v vojašnico, le spodnje so pustili za nazorne svedoke nečlovečnosti minulih dob.

Dolgi hodniki brez oken in svetlobe, vlažni in mrzli so vzbujali v nas občutke groze: hodniki polni verig, okov in natezalnic, raznih škripcev in napenjalnih koles. V poltemi smo si predstavljali spačene obraze, slišali divje krike mučencev, katerim so trgali roke in noge, ščipali za nohte, mečkali in lomili kosti, s posebnimi obroči davili okoli vratu ali pa jim vlivali tekočo svinec v meso. Grozovita je izmišljotina vitanje tako zvanih »španskih hrusk« v usta, napolnjenih s poprom, da ga je nesrečnik ob vsakem vdihu dobil vase. Kašljati je moral. S tem pa je vedno več popra potegnil vase. Skrvavel in

zadušil se je. Nazadnje vidimo, pa še ozke, štirioglate luknje, v katerih so žrle sestradane podgane in miši.

Celica barona Trenka. Najboljša, z medlo svetlobo. Sedaj visi v njej velika slika, ki ga predstavlja v naravni velikosti. Že od prej sem vedel, da je tu težke dneve doživljal znani italijanski pesnik Silvio Pellico. Ogle-dali smo si njegovo celico. Tako kot vse druge. Veriga in gosta mračnost. Kako je v njej pisal, smo se povpraševali. V njegovem muzeju hranijo s krvjo pisane vrste. Sedaj je razobešenih v celici polno vencev njegovemu spominu.

Še mnoga, mnoga imena. Znana in nepoznana. Vlečejo se skozi celice kot težke verige. Vsiljujejo se prizori iz srednjega veka, obrabi alkimistov, čarodejev in čarovnic, ciganov ter političnih obtožencev in tistih 150 poljskih revolucionarjev, ki so se borili za samostojnost Poljske v letu 1845. Trgajo ušesa salve, ki so podrle češke »velezidajalce«, ki so se borili za svobodo svoje domovine.

Pardubice. Od daleč godba in množica. Tovariši pri oknu si daje odgovor: nedelja je, najbrž imajo kako prireditve ali slavnost.

Ob izstopu nas pograbi val množice, četudi ne vemo kam. Vse nam v poset. Razvije se povorka tisočglave množice, godba udarja koračnico. Mehko razpoloženje nas nosi do Sokolskega doma. Izenadi me tekoča slovenščina. Markantni obraz s kratko sivo brado. Prepričan, da je Slovenc. Izvrsten poznavalec našega življenja, redaktor Strakaty. Nasproti je prišel iz Prage, da bi si nabral snovi

- e) Učiteljica na deželi;
- d) Naši pogledi za poglabljanje učitelja v milje delovnega ljudstva. — Pokaže naj pot, po kateri moramo iti, da bomo vedno in povsod kos nalogam, ki nam jih stavlja država, narod in učiteljski stan.

II. del govori o vsem, kar direktno zadeva brezposelne učiteljske abituriente.

1. Naš položaj.
2. Razgovori o delu odseka brezposelnih učiteljskih abiturientov v preteklosti, sedanosti in bodočnosti.

III. del kaže samostojno delo brezpos. učit. abiturientov in vse zajednice tečajnikov.

1. O ustanovitvi potovalnega fonda.

2. O ustanovitvi odseka prijateljev vaše kulture.
3. Potreba in važnost naše pomoči na vasi.
4. Problem ženskega gibanja.
5. Ženska emancipacija.
6. Naš odnos do ženskega gibanja.

IV. del: Akademija. Pokazala bo sredstva in efekt kulturnega dela odseka brezpos. učit. abiturientov.

Upamo, da bo imel naš tečaj pozitiven uspeh, ker je bila mladina vedno zvesta svojim idealom.

Želimo vam prijetno bivanje v naši beli Ljubljani in vse ponovno toplo pozdravljamo.

Za odsek brezpos. učit. abiturientov:

Tomšič Janez.

Splošne vesti

PROGRAM TEČAJA ZA BREZPOSELNE UČITELJSKE ABITURIENTE.

Tečaj se bo vršil 19., 20. in 21. oktobra v dvorani Delavske zbornice.

19. oktobra 1933. Dopoldne ob pol 9. uri: E. G angl: Učiteljstvo in Sokolstvo. Dr. K. Ozvald: O vzgoji in vzgojevalcih. — Popoldne ob pol 15. uri: Dr. St. Gogala: Življenje vzgaja. Ivan Štrukelj: Iz prakse učitelja in šol. upravitelja. — Zvečer ob 20.: Narodne pesmi (poje kvartet). Vojko Jagodič, učit. abit.: O ustanovitvi potovalnega fonda. 1. koreferat: Uratarič Bogdan: O ustanovitvi odseka prijateljev vaše kulture. 2. koreferat: Ida Turkova, učit. abit.: Potreba in važnost naše pomoči na vasi.

20. oktobra 1933. Dopoldne ob 8. uri: Hospitacije na mestnih osnovnih šolah. — Popoldne ob pol 15. uri: Andrej Skulj: Delo in naloge podežel. učitelja. Skulj-Grumova: Učiteljica na deželi. — Zvečer ob 20. uri: Narodne pesmi (poje kvartet). Stana Zemljakova, učit. abit.: Problem ženskega gibanja. 1. koreferat: Majda Lovšćetova, učit. abit.: Ženska emancipacija. 2. koreferat: Jenko Metod, učit. abit.: Naš odnos do ženskega gibanja.

21. oktobra 1933. Dopoldne ob pol 9. uri: Jagodič Vojko, učit. abit.: Naši pogledi za poglabljanje učitelja v milje delovnega ljudstva. Tomšič Janez, učit. abit.: Naš položaj. — Popoldne ob pol 15. uri: Razgovori o nadaljnjem delu odseka brezposelnih učit. abiturientov. — Zvečer ob 20. uri: Akademija.

AKADEMIJA

brezposelnih učiteljskih abiturientov v dvorani Delavske zbornice 21. oktobra 1933 ob 20. uri.

1. Uvodna beseda: Janez Tomšič. — 2. Gorjanska (narodna). Schwab: Oj dekle, kaj s' tak žalostno. (Poje kvartet: gg, Segedin J., Tomšič J., Lumber S., Grum A.) — 3. Per Lasson: Crescendo (klavir solo). Ad. Jensen: Kolo (klavir solo). (Igra gđ. Milena Troštova.) — 4. Srečko Kosovel: Balada. (Deklamira Niko Slapar.) — 5. Mozart: Vjolicca. Delibes: Arija iz opere »Lakme«. (Sopran solo. Poje gđ. Majda Lovšćetova.) — 6. Schubert: Čebelica. (Violina solo. Igra g. Drago Zajc.) — 7. Svetek: Pod noč. Vogrič: Lahko noč. (Poje kvartet.) — 8. Jagodič Vojko: Film našega življenja: V življenje. Devojčica. Vsega preveč. Za kruhom. Svetli trenutki. Sam s seboj. Podpore. Ekstaza. Spoznanje.

Akademija se bo vršila samo za udeležence tečaja in njihove goste!

— Celjsko učiteljsko društvo. Na zadnjem zborovanju je bil sprejet proračun za l. 1933./34., po katerem znaša mesečna članarina: a) za redne člane 16 Din, b) za staro-upokojene in z učitelji poročene učiteljice 8 Din. Nakazujte redno članarino, da prihranite blaginju nepotrebne opomine in poštne stroške. Skrajni čas je tudi za poravnavo

lanske članarine. Sicer društvo ne bo moglo vršiti svojih obveznosti napram sekciji. — Blagajnik.

— Udeležencem zadržno-knjigovodskega tečaja. Vsem udeležencem letošnjega zadržno-knjigovodskega tečaja, ki se je vršil od 3.—22. julija, sporočamo, da tečaj še ni odobren od ministrstva. Takoj, ko bo ministrstvo odobrilo tečaj, bomo poslali vsem udeležencem potrdila, oziroma izpričevala. — Toliko v odgovor na razna povpraševanja.

— Prošnja za staro Widrovo »Prvo čitanko«. Na onih šolah, kjer se je uvedla Fleretova »Moja prva čitanka«, imate gotovo še kako dobro Widrovo »Prvo čitanko«, ki je ne rabite. Prosim dotične krajevne šolske odbore in šolska upraviteljstva, da bi darovali te čitanke revnim učencem na ogrski meji v Prekmurju. S tem boste naredili človekoljubno in narodno delo. Knjige naj se pošljejo na sresko načelstvo — prosvetni oddelek v Dolnji Lendavi, Prekmurje. Za darovane knjige se vsem darovalcem vnaprej najlepše zahvaljujem. — Mikuž Matej, sreški šolski nadzornik.

— Slovenska šolska matica pripravlja svojim članom (naročnina: 30 Din) za letošnji božič sledeče knjige: 1. Dr. J. Jeraj: Naša vas. To bo nazorna ter čudovito pestra slika slovenske vasi s sociološkega, psihološkega in kulturnega vidika. Ta z razumom in s srcem pisana knjiga prinese nekaj, brez česar si ne moremo misliti globlje pojmovanje vzgojnega dela v šoli in izven šole tam zunaj med kmetskim ljudstvom. — 2. Dr. St. Gogala: Temelji obče metodike. Vsebinska delu je ne iz knjig, temveč iz pisateljeve šolske prakse rastoča teorija metodičnih vprašanj, ki zadevajo psihološki proces izobraževanja iz vzgajanja. — 3. In v Pedagoškem Zborniku se objavijo tile aktualni prispevki iz sodobnega vzgojstva: K. Ozvald: Nove psihološke smeri (psihoanaliza, individualna psihologija) in vzgojna vprašanja. V članku se razbira stvarno jedro in pa pedagoški pomen teh struj. — Dr. B. Škerlj: Socialno-antropološka študija k vprašanju manj vrednega otroka. Naš mladi antropolog, ki že tujina postaja nanj pozorna, je ta svoj spis bogato dokumentiral z izredno zanimivimi, z živega vrezanimi »rodovniki«. — Fr. Milčinski - I. Puhar: Pijanec pred sodiščem. Pretresljiva in kar po vzgojniku največjega kova vpijoča slika iz bitja in žitja sedanje slovenske generacije. Hkratu spomin za obletnico smrti Fr. Milčinskega, ki je bil pedagoški usmerjena osebnost prve vrste. — M. Senkovič: Naloge, načela in sredstva domače vzgoje. Prispevek je zamišljen kot praktični napotek staršem in vzgojiteljem ter nudi snov za predavanja in razgovore na roditeljskih sestankih. — I. Šedivy: O bolgarskem šolstvu. Tukaj se organski nadaljuje serija o slovanskem šolstvu, ki je v lanskem Ped. Zborniku načela s poljskim in bo prihodnje leto nadaljevala s češkim šolstvom. — Ako se dosedanje število naročnikov (2600) primerno zviša, bi letos izšla kot četrta publikacija še knjiga, ki s svojo vsebino po vsem svetu vzbujajo največjo pozornost ter jo je za Slov. šol. matico po-

tisočero luči svetlobnih reklam. Po zgodovinskih središčih drve avti drug za drugim. Od tega hitenja in strujanja smo bili kar zmedeni. Ritem, ki ga nismo bili vajeni. Utrip življenja. Na križiščih je avtomatično uravnavanje prometa. Na čas je ena ulica odprta: ljudje in avti jo prečijo. Medtem se v drugih zbirajo. Vsi nestrpno silijo. Barva luči se spremeni. Vse se zapodi. Druga se zapre. Tako se poganja tok vso noč.

Trčim za Dalmatincem - krošnjarjem.

»Jesi li Matej?«

»Jesam!«

»Pa kako živíš?«

Popravi si breme. Misli na kruh.

Brezhibni tok življenja skozi nas kot brezkončna veriga. V zanimivih kontrastih velemesta ob Vltavi se združujeta stari in novi stil življenja.

Hospitirali smo na poskusni šoli in se seznanjali z novodobnimi izsledki in preizkušeni načini izvajanja pouka. Vodil in tolmačil nam je prijazen docent dr. Příhoda, znan reformator, po katerega direktivah in zamislekih se izvaja šolska reforma v državi. Poznala sva se že od prej. Takoj me je popraševal kako je pri nas, kako ta in oni šolnik. Pozna jih dobro. Bolje kot mi.

Pozanimal nas je kolektivni recit. zbor, ki nam je spregovoril težko Bezručovo pesem. Značilnost in diferenciacija pouka. S slabšo nadarjenimi se pečajo največ. Samodelavnost razvijajo s posebnimi teksti, ki jih sestavi komisija pod vodstvom Příhode. Zaje-

sebe priredil znameniti ruski pedagog S. Hessen pod naslovom **Petnajst let sovjetske pedagogike**. Gg. poverjeniki SSM, poklonite za letošnje zimsko berilo še ta pedagoško prezanimivi knjižni dar našemu učitelju in učiteljici! — Odbor Slov. šol. matice.

Učiteljski pravnik

IZVAJANJE 1. ODST. § 263. URADNIŠKEGA ZAKONA.

Pod gornjim naslovom smo objavili v 9. številki »Učit. tovarisa« za dne 5. t. m. v celoti dopis g. fin. ministra št. 27156/1 z dne 11. julija 1933 s komentarjem iz »Našega glasa«.

Ker se je dalo omenjeno tolmačenje razlagati tako, da je dolžan uradnik čakati ob napredovanju po 1. aprilu 1931 samo 1 leto na izplačilo prvega poviška in da se mu drugi povišek izplača takoj po preteku prvega čakalnega roka, je izdalo ministrstvo finanč dodatno tolmačenje pod Br. 38173/1 z dne 8. septembra 1933, ki navaja med drugim:

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

Prvi odstavek § 263. urad. zakona izrecno določa, da velja enoletni rok za vsako prvo napredovanje, t. j. v skupini in periodskem povišku potem, ko je stopil urad. zakon in veljavo. Treba je torej čakati na izplačilo višjih prejemkov eno leto le ob priliki prvega priznanja periodskega poviška in le ob priliki prvega napredovanja v višjo skupino. N. pr.:

N. N. je bil priznan 2. periodičen povišek VIII. skupine z dnem 1. julija 1931, v VII. skupino je napredoval, recimo, 26. februarja 1932. Na izplačilo 2. period. poviška mora čakati do 1. julija 1932 in ravno tako tudi 1 leto za izplačilo VII. skupine, t. j. do 1. marca 1933.

Ta uslužbenec si pridobi pravico do 1. period. poviška VII. skupine dne 26. februarja 1935 in se mu ta izplača takoj v smislu § 30/2 dne 1. marca 1935, ker je že čakal enkrat v period. povišku. V VI. skupino bo ta uradnik napredoval, recimo, 15. julija 1935. Prejemki te skupine mu bodo takoj izplačani s 1. avgustom 1935, ker je tudi v skupini čakal že 1 leto.

To v znanje vsem, ki so vprašali za zadnevne informacije in navodila.

—§ »Ročni katalog«, »Moji prejemki« in »Pregled dospelosti poviškov« so pripomočki in svetovalci, brez katerih ne bi smel biti noben učitelj (ica) odnosno šola (»Pregled«). Kdor si jih še ni nabavil, naj to takoj stori, dokler traja še zaloga.

Iz organizacije

—Šu Šolsko-upravni odsek pri sekciji je v svoji seji dne 10. t. m. razpravljalo o načrtu dela v poslovnem letu 1933/34. Ker se vsako leto množe predlogi šolsko-upravnega značaja za Glavno skupščino in se ti predlagajo sekciji poslednji čas, tako da jih ŠUO niti ne more pregledati pred oddajo skupščinskemu odseku, naj bi se taki predlogi v bodoče pošiljali sekciji sproti, nazadnje pa vsaj 8 dni pred skupščino. Sekcija izroči vse predloge ŠUO, ki naj jih uredi in obravnava ter tako urejene in opremljene z besedilom predloga odda skupščinskemu ŠUO v pretres. Na ta način se bo delo odseka na Gl. skupščini olajšalo in pospešilo. — Učne načrte za osnovne šole bo obravnaval odsek, ko dobi elaborate, ki jih odredi šolska oblast. — Sestavi osnutek poslovnika za glavne skupščine, ki naj bi se dal v pretres vsem sekcijam.

majo iz resničnega življenja. Premotrivajo razne gospodarske in socialne probleme. Iz tega se čuti drugačna miselnost, nova stvarnost. To je globlje jedro reforme. Vse drugo je le zunanja lupina.

Popoldne nam mine na Meštovičevi razstavi. Po parku so razpostavljeni kipi. Drugo jutro smo se srečali z Meštovičem. Skromno je prečil ulico.

Preveč bi bilo, ako bi vsa zgodovinska in važnejša poslopja omenil. Bili smo na Hradčanah, v Vidovi cerkvi. Poznajo mojstra Plečnika.

Vse smo preleteli v 4 dneh z avtom.

Preveč je vsega naenkrat.

Iz Prage izlet v Plzen.

Velikanske škodove tvornice. Prej je bilo zaposlenih 30.000 delavcev, sedaj jih je le 16.000. Kriza! Hodimo, hodimo. Ne da se opisati, videti je treba.

Ne pozabijo nas povabiti v znano pivovarno. V skupno dolžino 29 km pod zemljo se vlečejo hodniki s sodi in raznimi napravami. V peno nabadamo zobotrebce.

Posebnost je višja gospodarska in mlekarska šola.

Nazadnje nas še z avtobusom potegnemo na ogled vzornega posestva.

Zadnji dan smo se čudili socialni ustanovi: Masarykovi dumovi. Praška občina je žrtvovala 108.000.000 Kč, da je na 200.000 m² postavila 26 najmoderneje urejenih poslopj. V njih je okoli 3000 stark in starčkov, za ktere je lepo preskrbljeno. Imajo kino in gle-

— Na podlagi sprejetih predlogov za spremembo pravil na drž. skupščini se bo skušal napraviti nov osnutek pravil JUU. — ŠUO naj v letošnjem letu prouči zakon o narodnih šolah in premotri potrebo izdaje normativ in tolmačenj ter predlaga zadevne predloge šolsko-upravni oblasti.

Mladinska matica

—mm Prva številka »Našega roda« izide v nekaj dneh. List je ves prenovljen nazunaj in navznotraj. Naslovno stran in vinjete je izdelal Milko Bambič.

Naslovno povest piše Krista Hafnerjeva. To je prava realistična snov, ki je vzeta iz domačega življenja in izzveni v pravo pesem planin. S prozo so zastopani tudi Bevk, Ribičič, Magajna, Kmetova, Kacova, Čermelj, Herfort in dr.

Med pesniki srečamo: Mirana Jarca, Srečka Kosovela in Grošljevo.

Obširna je rubrika Naše morje, ki je ob enem glasilo Podmladka Jadranske straze. Še pestrejša je tokrat rubrika Doma in po svetu, ki sledi vsem važnejšim dogodkom krog nas. — V otroški delavnici nam daje par ravnatelj Novak mnogo praktičnih nasvetov. V kotičku mladih bodo imeli naši najmlajši mnogo veselja z novo veselo slikopisno zgodbo.

Poleg Bambiča, ki je dal listu novo lice,

KNJIGARNA

UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

so zastopani še slikarji: M. Gaspari, O. Gaspari, M. Maleš in Štupica.

Glasbena priloga za tokrat še izostane. Na platnicah pa je več ugank. Za one, ki jih pravilno rešijo so razpisane lepe nagrade.

POPRAVEK.

Pri zadnjem seznamu naročnikov je bilo število naročnikov dveh šol zamenjano. Pravilno se glasi:

Ljubljana VI. deška 151 naročnikov
Ljubljana, pomožna šola 24 „

DA LAHKO DOLOČIMO NAKLADO lista, prosimo cenj. poverjenike, kjer še niso zaključili nabiranja naročnikov za 1. številko Našega roda, da to nemudoma store in nam čim prej javijo število naročnikov. Tri leta zaporedoma so zmanjkale prve številke Našega roda in so ostali zamudniki brez kompletnega letnika. Tudi v interesu naročnikov samih je torej, da dobi uprava čim prej celotno število.

SEZNAM NAROČNIKOV.

(Dalje.)

Sv. Andraž v Halozah	lani	6	letos	25
Sv. Benedikt v Slov. gor.	„	22	„	15
Borovnica	„	82	„	64
Braslovce	„	33	„	44
Brežice o. š.	„	98	„	72
Celje dekl. mešč.	„	19	„	42
Dol. Bistrica p. Črenšovci	„	16	„	28
Donška gora p. Rogatec	„	7	„	22
Dražgoše p. Železniki	„	3	„	11
Dvor pri Žužemberku	„	9	„	21
Dvorska vas p. Vel. Laščah	„	11	„	6
Sv. Florijan pri Dolici	„	15	„	32
Frankolovo p. Vojnik	„	13	„	7
Gorje	„	21	„	30
Guštanj	„	11	„	22
Kamna Gorica	„	18	„	29
Kamnica	„	47	„	62
Kočevo	„	110	„	96
Komenda	„	42	„	53
Koprivnica	„	7	„	24
Kranj dekl.	„	83	„	89
Krčevina	„	112	„	95
Mala Nedelja	„	53	„	30

dališče, knjižnico in čitalnico, še za plese je preskrbljeno. Tudi stari ljudje se radi zavrtijo. Vsi imajo enako. Razločujejo samo bolne in zdrave; ne bogatih in siromašnih.

Posebno oddeljenje je za otroke: 350 jih imajo. To so takšni, ki živijo v težkih socialnih razmerah in so ogroženi od boleznih. Ko se okrepijo in ozdravijo, jih zopet vrnejo. Da ne zaostanejo v pouku pa skrbita dve šoli s 40 oddelki. Za imbecilne, patološke in kretenaste posebej. V razredih lahko leže poslušajo in sledijo pouku. Kopalnice, prhe in bazeni, igrališča, jedilnice, terase za sončenje, zdravniki in strežnice. Učitelji. Vse, vse. Vsa ta pripravljeno, vse za pomaganje bližnjemu. Človeka notranje presune.

Prehitro smo dospeli v zadnje mesto: Češke Budějovice, kjer so nas ravno tako sprejeli kot povsod. Popoldan smo prisostvovali pevskemu nastopu osnovnošolske in nižje-srednješolske mladine. Do 4000 mladih girl je tekmovalo.

Popoldne smo imeli sami med seboj konferenco. Ugotovili smo naša spoznanja, naše impresije iz vsega potovanja, ki je popolnoma uspelo. Impulsa smo dobili za nadaljnje delo; razpoloženje in inspiracijo za nova ustvarjanja. Vse je izvezeno v načelo, da je treba izreči željo po poizkušnih šolah tudi pri nas.

Hvaležni smo vodji prof. Salihu Ljubunčiču in tehničnemu vodji tajniku J. Č. Lige v Zagrebu, J. Dragotinu Škornjaku, ki sta pripomogla, da je stud. potovanje po Češkoslovaški bilo za nas vse doživljeno.

(Konec.)

OCENE O DELU MLADINSKE MATICE.

O letošnjih rednih publikacijah so poročali skoro vsi naši listi in naše revije. Ob tej priliki so se izrazili razni kritiki o Mladinski matici tako-le:

Jutro: Pred sklepom šolskega leta je MM zopet obdarila svoje številne člane s štirimi knjižnicami, ki vsebinsko in po opremljenosti za ostajajo za knjižnim darom prejšnjih let. Za pomen MM so značilni ti-le podatki: Letošnji dar je izšel v nakladi 21.500 izvodov. Narodniki so dobili za 22,50 Din poleg štirih knjižnic še ilustrirano mladinsko revijo »Naš rod«. V 6 letih svojega obstoja je izdala MM 4 letnike »Našega roda«, 23 knjig rednih in 4 knjige izrednih izdaj v skupni nakladi, ki presega 600.000 izvodov.

Slovenec: Letošnji knjižni dar MM je dokaj posrečeno izbran in nudi otrokom dosti pristne hrane. Sleherna izmed 4 knjig odpira na svoj način otroški svet od fabule do resničnega življenja.

Istra: MM je med petimi slovenskimi mladinskimi knjižnicami izdala največ knjig. Skupna ogromna naklada jasno kaže veliko prosvetno delo, ki ga vrši MM med slovenskim naraščanjem. Dalje citira ocene o MM, ki pravijo, da je dobila mladinska književnost v MM dobrega podpornika in pospeševalca; da je MM ona, ki nam bo ustvarila sodobno slovensko mladinsko slovnico; da ima neizmeren vpliv na vzgojo mladine in da vrši svojo vzgojo prav smotreno. O letniku 1933/33. »Našega roda« citira mnenje kiparja Goršeta, ki pravi, da NR nudi pestro sliko bogato ilustrirane revije, ki se odlikuje po svoji vsebini in obliki v že umetniški dovršenosti. Noben drug mladinski list — pravi dalje — se ne more s tem ponašati. Nadalje prinaša mnenje znane mladinske pesnice Ut-

Učiteljska knjigarna podružnica

Maribor — Tyrševa ulica št. 44

ve, ki pravi: Da je NR najboljši naš list, bi bilo odveč poudarjati. Gotovo je, da nadkričuje ne le druge domače mladinske liste, nego tudi tujerodno mladinsko literaturo. Na koncu izraža list še željo, da bi se publikacije MM razširile tudi med našimi izvven mej Jugoslavije.

Novosti iz Zagreba: MM izdaja knjige za mladino in je dosegla s tem svojim delom že velike uspehe. Med našimi založbami je vsekakor interesanten primer sistematičnega dela in umetnosti. Slovenska mladinska književnost se je obogatila v zadnjem času z mnogimi odličnimi publikacijami MM, katero vodijo učitelji in pedagogi z nenavdanim naprednim vidikom zelo podjetno.

Mladi plamen: Tendenca letošnjih izdaj MM je nazadnjaška, izbor in ureditev ravno tako. Če smemo verjeti meščanskim estetom in literarnim zgodovinarjem, je sodobna umetnost realistična (novi realizem!). S tega vidika gledano nam MM prinaša bore malo porabnega.

Naš glas: Tudi s svojimi letošnjimi knjigami je MM dokazala, da upravičeno uživa sloves resne in plodovite kulturne institucije, ki si je za umetnostno vzgojo slovenske mladine pridobila že nespornih zaslug. Slovenskemu učitelstvu mora biti vsakdo za to vzgojno delo od srca hvaležen.

Srpski književni glasnik (Beograd): Izredno simpatičen običaj je, da se dajo otrokom pred počitnicami knjige. To vrši MM odlično. Poleg rednih publikacij izdaja tudi mladinski list »Naš rod«, vse v nakladi, ki preseneča. Takšno popularnost je dosegla MM predvsem s solidnimi cenami, saj dobijo naročniki za 22,50 Din »Naš rod« in 4 knjige.

Mladika: Knjige MM za leto 1933. so prav lep dar otrokom, katerim je ta knjižnica namenjena. Knjižnice MM so prav uspele.

Književnost: Mladinska matica vidno reprezentira slovensko mladinsko literaturo. Tekom kratkih let svojega obstoja je izdala 27 knjig, kojih naklada gre v stotisoče. Vsekakor je to dokaz velike agilnosti te institucije. Vzpredeno za zaslugami, ki jih ima MM, raste tudi odgovornost pred kulturno javnostjo in njenimi člani. — Knjiga, ki jo vzame otrok v roke, mora biti res njegova in naloga te knjige je, da otroka času primerno vzgaja in vodi po njegovih potih v resnično življenje. To je osnovni princip. Na žalost ni letos MM niti minimalno izpolnila tega pogoja. Neizpodbitna resnica je, da MM za malo denarja svojim članom mnogo nudi, toda letos je nudila le mnogo kvantitativnega in malo kvalitativnega. Letošnje knjige pomenijo v njenem delovanju korak nazaj.

Pohod: Organizacija našega učitelstva je omogočila, da dobi slovenski otrok za mal denar 4 knjige na leto. Želeli bi, da bi tudi za srbske in hrvaške šole imeli podobne ustanove. Ker te vrste knjige tvorijo tako rekoč začetke otrokove in tu in tam celo družinske knjižnice. — S stališča nacionalne vzgoje želimo, da MM ne le v Kresnicah, ampak tudi v ostalih knjigah odpira našim otrokom široki jugoslovanski, bajni, junaški svet in že na tej stopnji vodi mladega državljanja v oni miselni svet, ki mu bo pozneje nudil prave smernice v življenju.

Svoboda: Vse 4 knjige so primerne za mladino in z listom vred gre do 25.000 izvodih med njo. Morda bi Matica izdala še kaj boljšega, če bi imela, toda za 22,50 Din je že to mnogo. Mi te knjižice priporočamo tudi naši mladini.

Popotnik: Tudi letošnje knjige so izšle v 21.500 izvodih, tako da je dobil letos kljub krizi povprečno vsak četrty všolan otrok v dravski banovini po en kompletni izvod knjig MM. — Če primerjamo prve in sedanje knjige MM, vidimo, da se notranja kvalitativna vrednost teh knjižic polagoma dviga od leta do leta, dasi ne prav v tisti smeri, ki bi si jo želeli. Vse sedanje Maticine publikacije kažejo, da se uredništvo te založbe najbolj omejuje na izvorno domačo mladinsko književno produkcijo, vendar bi Mladinski matici priporočali, da bi po potrebi izdala letno med domačimi deli tudi po en dober mladinski prevod iz tujega slovstva.

Mentor: Za počitnice je dobila ljudsko-šolska mladina — gotovo tudi srednješolska — zopet 4 drobne knjige, katerih je morala biti vesela, saj so prijetno raznovrstne. Ob veliki nakladi MM moramo priznati, da mladinska književnost pri nas ni več pastorka, in upamo, da se bo od leta do leta še lepše razvijala.

Šolski radio

—r IV. teden. V torek 24. oktobra bo predaval g. Marjan Tratar »Do Skoplja in Ohrida« po sledečih točkah: 1. Uvodna beseda. 2. Na potu v Beograd. 3. V naši prestolnici. 4. Naprej do Niša; Niš in Niška banja. 5. Do Kumanova in v Skoplje. 6. Dušanovo mesto. 7. Do Gradskega, po ozkotirni v Prilep. 8. Markovo mesto. 9. Iz Prilepa do Bitolja. 10. Pod Kajmakčalanom. 11. Naprej v Ohrid. 12. V Ohridu; ob Ohridskem jezeru, k Sv. Naumu in na jugosl.-albansko mejo. 13. Iz Ohrida v Skoplje. 14. Po Kosovem polju skozi Šumadijo v Beograd. 15. Povratek. Pripravite zemljevid Jugoslavije! Kot priprava berilni sestavki iz Južne Srbije in Kosovo, IV. in V. čitanka za nar. šole in dr. Melikov potopis: Do Ohrida in Bitolja, kjer se nahajajo tudi primerne skice glavnih krajev našega juga. — V petek 27. oktobra bo ob-

Oddetek za učila

Ljubljana
Maribor

delal g. dr. Valter Bohinec temo: Jadransko morje, njegova važnost za našo državo v narodnem, gospodarskem in kulturnem pogledu. — Nadaljnji programi:

Torek 31. oktobra: Kaj je doživel desetdinarski novce; g. Viljem Kus.

Petek 3. novembra: Polharji; g. Miroslav Zor.

Torek 7. novembra: Kako nastajajo naše pisalne potrebščine: svinčnik, pero in črnilo.

Petek 10. novembra: Pravljičje, uganke in šale, vse za dobro voljo; gđc. Manica Komarova.

Torek 14. novembra: Kako se narava pripravila za zimsko spanje; g. prof. Viktor Petkovešek.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LITILJ. Na oktobrski odborovi seji, ki se je vršila v Ljubljani, se je sestavil delavni program za vse leto. Zamudniki naj uredijo svoje denarne zaostanke, sicer jih bomo na prihodnjem zborovanju, ki bo 11. novembra na šišenski osnovni šoli pri tov. Pleničarju, črtali iz našega društva. V našem srezu je še 10 neorganiziranih članov; iskreno jih vabimo v naše vrste. Na prvem letošnjem zborovanju bo predaval tov. S. a m e c z Muljave o računstvu in osnovni šoli. Eventuelne samostojne predloge glede zborovanja in ostalega sporočite na naslov tov. predsednika Župančiča v Litiljo. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO KOZJE zboruje dne 21. okt. 1933 ob 10. uri v Kozjem po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. »Zakon o obvezni telesni vzgoji kot sredstvo za obrambo države«, tovariš Koželj. 4. Poročila društvenih funkcionarjev in nadzornega odbora. 5. Predlogi in nasveti. 6. Slučajnosti. — Ker je to zborovanje prvo, pridite v si in pravočasno. Vabljeni novi tovariši (ice) in abiturienti. — Odbor.

Poročila:

+ JUU ZA DOLNJELENDAVSKI SREZ je zborovalo v Beltincih dne 7. okt. t. l. Navzočih 47 članov.

Tov. Drekonja je kot delegat poročal o poteku banovinske skupščine v Ljubljani, predvsem o šol. administraciji, o znižanju članarine za »Naš rod« in o obnovitvi vsakoletnih predlogov. Poročilo je bilo sprejeto.

Predsednik tov. Peternel je pa poročal kot delegat na glavni skupščini o zasedanju skupščine. H koncu je apeliral k složenemu delu in razčiščenju razmer. Sprejel se je predlog tov. K o k a l j a: Z ozirom na neplodovitost skupnega dela/in nejasnosti stališča želimo, da se razmere udruženja čim prej razčistijo, da bodo v korist celotnemu učit. stanu.

Predlogi: V zadevi komasacije občin se je sestavil in sprejel predlog: Po združitvi občin naj bi ostali še nadalje krajev. šolski odbori za vsako šol. občino kot je predvide-

Nove predpisane tiskovine:

Proračun kraj. šol. odbora,
Obračun kraj. šol. odbora,
Zapisnik proračunske seje in
Zapisnik obračunske seje kraj.
šol. odbora

Naročila sprejema

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

no po zakonu o nar. šolah. (Kraj. šolski odbori za šolske občine ostanejo po določilih zakona. Op. ured.)

Referat tov. Peternela: Zgodovina Prekmurja. Predavatelj je razdelil vso snov na tri dele. Danes nam je govoril o prvem delu in sicer o geologiji Prekmurja oz. Panonije, političnem razvoju do rimske dobe. — Poudarjal je posebej še o stopnji kmetijstva in gradnji mostov Panoncev, o rim. vladarjih, ki so bili panonskega rodu in o pestrih nošah prebivalstva Panonije

Sprejeto je blagajniško poročilo s predlogom, da se članarina redno plačuje.

Slučajnosti: Knjižničar tov. Kokalj apelira na redno vračanje knjig in predlaga, da se naroči za knjižnico: Simonič: Poljedelstvo in knjige SSM ter SM, kar je bilo sprejeto.

Radi akcije za pomoč poplavljenecem se je razvila debata, iz česar je bilo razvidno, da želi učiteljsvo z vso vneto sodelovati pri tem. Prosil je šol. nadzornika, naj poroča g. sres. načelniku o naših željah in sodelovanju, zlasti kako bi se naj racionalneje ukrenilo v zadevi pobiranja darov v naturi. Tov. nadzornik je sprejel z veseljem na znanje.

Prihodnje zborovanje bo 2. decembra v Turnišču, kjer bo nastop v šoli.

L. Peternel, predsednik. St. Skočir, tajnik.

NA DELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo 7. oktobra t. l. v Celju. Navzočih 154 članov (ic), t. j. 78%. Zborovanja se je udeležilo tudi 18 abiturientov (entk).

1. Sklepi. Društvo se izreče proti obveznem prispevku po 5 Din za obrambni sklad. Sekcija naj event. stroške krije s prihranki iz rednega proračuna, ki tudi v teh težkih časih ni bil skrčen, kar je storil celo glavni odbor.

Vsa skrb organizacije bodi posvečena perečemu vprašanju nastavitve abiturientov. Nakaže se za brezposelne abituriente 300 dinarjev.

Vsak učitelj (ica), ki ima 35 službenih let in je dosegel 5. skupino, naj sam prosi za pokoj.

2. Banovinska skupščina. Ker se mnogi že sprejeti predlogi na ban. skupščinah ponovno obravnavajo, mnogi sprejeti pa niti ne rešujejo, aktualni predlogi pa čakajo do skupščine rešitve in postanejo brezpredmetni, predlagamo, da aktualne predloge rešuje sekcija takoj in o postopku obvesti dotično dru-

štvo. Če je mogoče, naj odgovore prinaša »Učit. tovariš«. — Le principielni predlogi naj pridejo pred skupščino. Izločijo naj se tudi že sprejeti predlogi.

Da bodo na skupščini zavzela odločilno mesto gospodarska vprašanja, predlagamo, da naj se proračun obravnava vedno prvi. Obračun naj se sestavi tako, da se postavke lahko primerjajo s proračunskimi postavkami. (Kakor glavni odbor.)

3. Občni zbor. Sprejet je bil predlog nadzornega odbora, da se izreče blagajniku absolutorij s pohvalo. Zahvala se izreče vsemu odboru za njegovo delovanje.

Iz proračuna se nakaže za društveno knjižnico 2000 Din, Učit. domu v Mariboru 300 Din. Knjižnica šteje 482 del.

4. Predavanje. Ga. prof. Anica Černejeva: Osebnost in vzgoja. — Predavateljica imenuje današnjo dobo krizo človeka. Opaža se vedno večji interes za mladino, zahteva se reforma vzgoje. Vzgojati more le učitelj, ki je osebnost. Je socialno čuteč, vzgaja z ljubeznijo in je žarišče, ki zase nič ne zahteva, ampak daje. V njegovi zajednici vlada prostovoljni odnos. Njemu je pouk v službi vzgoje.

J. Gosak, predsednik. J. Pogačnik, tajnik.

Inozemsko šolstvo in učiteljsvo

DVA DOBRA NOVA ZAKONA V ŠVICI.

Z zakonom od 13. maja 1933. je uvedena v Švici devetletna šolska obveznost. Po tem zakonu je vsak otrok dolžan obiskovati šolo od šestega do dovršenega petnajstega leta. Vsaka kršitev tega zakona bodisi po starših ali rediteljih se policijsko kaznuje.

Poleg omenjenega je bil v Švici sprejet tudi zakon o obisku kinematografov. Po tem zakonu je prepovedano obiskovati kino vsem otrokom in mladostnikom, ki niso dovršili 16. leta. Otroci ne smejo v kino niti v spremstvu staršev. Ta prepoved mora biti nabita na vohu vsakega kinematografa. Za mladino se prirejajo posebne predstave. V primerih kršitve tega zakona zadene kazni starše in lastnika kina. — Slični zakon bi bil tudi za nas potreben.

POENOSTAVLJENJE PISAVE NA NARODNIH ŠOLAH NA ČEHOSLOVAŠKEM.

V Čehoslovaški republiki se posveča šolski pisavi v zadnjih letih mnogo več pozornosti, nego kdaj poprej. V novih učnih osnovah

za narodne šole (iz leta 1930.) in za meščanske šole (iz leta 1932.) so bile določene smernice za šolsko pisavo. Po teh navodilih ima šola učiti najprej take oblike pisave, ki so dobro čitljive ter se dajo dobro vezati. Na višji stopnji pa naj se goji individualno pisavo. Poprejšnje lepissime oblike se opuščajo. Učenci se tu ne uče lepissime, marveč se uče razločno in čitljivo pisavo, kakršno potrebujejo v praktičnem življenju. Zato je bila v prejšnjem letu odstranjena dosedanja sestavljena in za novi učni postopek neprikladna linijatura šolskih zvezkov in je bila nadomeščena na nižji stopnji z enostavnim črtovjem, na višji stopnji pa se piše na nečrtanem papirju.

Sedaj pristopa ministristvo prosvete k uveljavljanju poenostavljenih oblik pisave na nižji stopnji osnovne šole. Dosedaj so se rabile oblike pisave, ki jih najdemo v tako zvanem »Abecedniku« (v prvi čitanki), ki so bile med seboj različne ter so imele svoje posebnosti onega, ki je prvo čitanko sestavil. Ker pa imajo na Čehoslovaškem vpeljanih več abecednikov — so torej bile pisave različne. Ako je prestopil učenec iz ene šole na drugo je bil prisiljen odvaditi se naučenih oblik in pisati črke, ki so vpeljane na tej šoli.

Konferenca strokovnjakov, je določila oblike male in velike abecede ter arabske številke. Takoj meseca decembra 1932. so bili vzorci natiskani v »Vestniku« ministristva prosvete. Pri izboru oblik se je uveljavila zahteva čitljivosti, lahke oblike (enostavnosti) in lahkote vezave. Nadalje se je upoštevala tudi podobnost med pisanimi in tiskanimi črkami, seveda le v gotovem okviru tako, da niso s to reformo porušeni temelji in značilnosti stare pisave. Končno so se zbrani strokovnjaki ozirali tudi na estetično stran pisave, ki je v novi pisavi tudi poudarjena.

Enotne oblike je uporabljati le na nižji stopnji vseh narodnih šol, kjer se poučuje latinica in to od začetka šolskega leta 1933./34. in v učbenikih nove izdaje. Na višji stopnji, kjer so učenci že vpeljani v hitro individualno pisavo pa naj se navedene smernice upoštevajo ter naj bodo izhodišče črkovnih oblik citirane norme.

Novosti na knjižnem trgu

—k Milan Skrbinšek: »Božji volek in drugi«. Igre za mladinske odre. Ljubljana 1933. Učiteljska tiskarna. Str. 136. Priznani gledališki strokovnjak, režiser ljubljanske

drame g. Skrbinšek, je zbral v tej zbirki šest svojih otroških igrice. — Od posameznih igrice bi posebno omenjali ravno »Božjega volka« (3 prizori). Za božič je namenjena igrice v 2 slikah »Pod božičnim drevesom«. Mična je posebno igrice v 6 prizorih »Široki Zorica in Marko«. Otroški komediji v 6 prizorih »Spletkar Niko«, sledi pustna šala v 7 prizorih »Krinke«. — Zbirko zaključuje simbolična slika »Vstajenje«, za katero je napisal verze dr. J. Lovrenčič. Zbirko vsem toplotno priporočamo. Naroča se v »Učiteljski knjigarni«. Cena broš. Din 18.—

—k Slovenski v tujini službujoči šolniki, je naslov knjižici, ki jo je sestavil Em. Lilek, tiskala pa Zvezna tiskarna v Celju. V knjižici nam prikazuje sestavitelj slovenske šolnike v Bosni in Hercegovini od otvoritve prve gimnazije (l. 1879.) do oktobra 1918., ko je prevzelo upravo teh pokrajin Narodno Veče in potem one, ki so služili tu od l. 1918. do 1932. V II. in III. delu nam kaže slovenske šolnike, ki so služili na Hrvaškem, Slavoniji, Dalmaciji, Črni gori, Vojvodini, Srbiji, Bolgariji, Rusiji ter v Avstriji in na Ogrskem izvzemski kraje sedanje dravske banovine. Knjižica nam predločuje mnoge znamenite moze in izpričuje, da so bili slovenski šolniki, kjer so služili med Slovani, navdušeni slovanski narodnjaki, ki so bratom pomagali pri gradbi njih kulture, a med Hrvati in Srbi so bili navdušeni zastopniki jugoslovanske misli.

—k Sudbina je naslov brošurici, ki jo je priredil novinar R. Rotter Progonski po predavanju Miljenka Vidovića. Dobiva se od biblijoteke »Uzgatatelj« v Sarajevu. Cena Din 4.—

Listnica uredništva

—u Predlog učit. društva v Ormožu glede reorganizacije našega mladinskega tiska se je odstopil odboru Mladinske matice, da o njem razpravlja na seji, pomnoženi s člani, ki jih je določila letošnja banovinska skupščina in ki se ima vršiti v novembru.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

TULIPANE

oddajam, največ črnih Phil. de Communes in druge po 1.25 Din čebulico. — Peter Močnik, šol. nadzornik, Studenci - Maribor.

prihajaja!

Opozarjamo

na našo veliko izbiro
zimskega blaga!

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske srbohrvaške češke nemške francoske angleške

in druge
knjige

šolske znanstvene leposlovne muzikalije revije

**KNJIGARNA
UČITELJSKE
TISKARNE**

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA

MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

**Gostilna
Ražem**
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. - Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

Šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

Naročajte vsa
tiskarska dela
za družine, šole, urade itd.
v Učiteljski tiskarni.
Ljubljana, Frančiškanska 6

RESTAVRACIJA NOVI SVET

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.